УДК 657.6

Інна Афанас'єва, к.е.н., доц.
(доцент каф. «Облік і оподаткування», Державний університет інфраструктури та технологій)

ГАРМОНІЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОГО АУДИТУ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

У статті детально представлено історичні, економічні та юридичні передумови виникнення аудиту в Україні; розглянуто етапи гармонізації національного законодавства у сфері обліку та аудиторської діяльності відповідно до вимог нормативних актів Європейського Союзу; проаналізовано взаємозв'язок нормативних актів щодо визначення категорій суб'єктів господарювання, підприємств суспільного інтересу, аудиту фінансової звітності підприємств суспільного інтересу, організації суспільного нагляду за аудиторською діяльністю; визначено недосконаліть діючого законодавства з питань регламентації внутрішнього аудиту, що обмежує його організацію і впровадження та значно знижує значущість такого елементу внутрішнього контролю.

Ключові слова: *аудит, аудиторська діяльність, аудит фінансової звітності, якість аудиту, суспільний нагляд за аудиторською діяльністю, директиви ЄС, міжнародні стандарти*

Постановка проблеми. Невід'ємною частиною цивілізованого функціонування ринкової економіки є аудит, основним завданням якого є практична допомога власникам і менеджерам в управлінні активами, налагодженні фінансового і управлінського обліку, надання консультацій. Передумови виникнення аудиту в Україні та світі мають історичний, економічний та законодавчий аспекти. Членство України в ЄС передбачає приведення національного законодавства з бухгалтерського обліку та аудиту до вимог положень нормативних документів Європейського Союзу. За останні два роки внесено значні зміни в основні законодавчі акти з бухгалтерського обліку, фінансової звітності та аудиторської діяльності. Такі зміни стосуються як окремих термінів, класифікації підприємств, так і регулювання окремих видів діяльності й контролю якості аудиторських послуг. Але у наукових дослідженнях, на жаль, ще недостатньо уваги приділено критичному аналізу законодавчо-нормативного врегулювання аудиту фінансової звітності та аудиторської діяльності, що підтверджує своєчасність та необхідність таких досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням історичного розвитку аудиту займалися багато зарубіжних науковців, серед яких доцільно відзначити Адамса Р., Аренса А., Діксі Л., Лімперга Т. Лоббека Дж., Монтгомері Р., Портера Б., Рамаморті С., Робертсона Д.К,Саймона С. Значний внесок у науково-практичні дослідження розвитку аудиторської діяльностізробили такі українські

© Афанас'єва І., 2018

вчені: Білуха М.Т., Бутинець Ф.Ф., Гуцайлюк З.В., Герасимович А.М., Дорош Н.І., Кузьмінський А.М., Кулаковська Л.П., Малюга Н.М., Мних Є.В., Петрик О.А., Пушкар М.С., Редько О.Ю., Рудницький В.С., Сопко В.В., Усач Б.Ф., Шевчук В.О. та інші.

Протягом останніх років науковці та професійні аудитори підкреслювали недосконаліть Закону «Про аудиторську діяльність», який за багатьма параметрами не відповідає європейським нормам і сучасній світовій практиці аудиторської діяльності, останнім змінам її регулювання [4, 6, 7, 8]. Професор Голов С.Ф. у зв'язку з виконанням плану імплементації Директив ЄС підкреслював необхідність внесення змін у деякі законодавчо-нормативні акти, зокрема Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Господарського кодексу України, Закону «Про аудиторську діяльність», деяких національних положень бухгалтерського обліку [6, С. 8].

На відміну від України, в розвинених країнах Європи та Америки аудит виник в епоху бурхливого розвитку капіталізму як реакція на кризові явища в економічній сфері, коли виникла потреба у перевірці фінансового стану підприємств та гарантування достовірності наявної у фінансових звітах інформації та убезпечення інвестування капіталу у бізнес [6, 7].

Така форма фінансово-господарського контролю якості бухгалтерського обліку і достовірності показників фінансової звітності як аудит набувала все більшої популярності та вимагала індивідуального, спеціалізованого та нормативно-документального забезпечення. Практика аудиту має більш ніж вікову історію, однак як галузь науки аудит набув активного розвитку наприкінці XIX ст. На початку минулого століття почали формуватися стандарти аудиторської діяльності та розроблятися вимоги до відповідальності аудиторів. Кожна країна намагалася розробляти власні національні стандарти впровадження аудиту, які б відповідали їх державному устрою та економічним і соціальним особливостям. Але більшість із них опиралися на положення міжнародних стандартів та приймалися на рівні національних, як це зробила й Україна.

Метою статті є аналіз історичного розвитку аудиту в Україні, дослідження стану гармонізації національного законодавства з аудиту згідно з планом імплементації Директив ЄС.

Виклад основного матеріалу дослідження. В Україні виникнення аудиту почалося з прийняттям у 1993 р. закону «Про аудиторську діяльність». Аудит є відносно новим видом діяльності, за роки незалежності держави він став майже єдиною галуззю, яка повністю регламентована міжнародними стандартами, але це незначний термін для формування та розвитку наукових досліджень, створення практичної бази і накопичення відповідного досвіду. За цей час аудит склався як професійна діяльність, удосконалюється та має перспективи розвитку. Значний час в Україні аудиторська діяльність існувала лише на базі Закону, але вже у 1998 р. було затверджено Національні нормативи (стандарти) аудиту, які проіснували недовго (рис. 1).

За двадцять п'ять років з моменту законодавчого врегулювання аудиторської діяльності в Україні було внесено зміни та доповнення до положень Закону, Аудиторською палатою Україні було визначено порядок проведення атестації аудиторів та занесення до Реєстру суб'єктів аудиторської діяльності, визначено суб'єктів, які підлягають обов'язковому аудиту.

Варто зазначити, що стандарти здійснення аудиту у Європі формувалися протягом тривалого часу еволюційним шляхом. Як вірно зазначає О.А. Шевчук, що

Рис. 1. **Еволюційний процес розвитку аудиту в Україні**
Джерело: складено автором на основі [6, 7, 8, 10]

«…у ході досить тривалого періоду еволюції сучасних західних суспільств були сформовані інститути та інструменти фінансово-господарського контролю у національних масштабах. Мова в цьому контексті в першу чергу йдеться про країни Західної Європи та США…» [10].

Дослідження окремих етапів розвитку національного аудиту свідчить, що кожен з них є відповіддю на виклики часу, економічних умов і світових процесів та означає новий рівень розвитку теорії й практики аудиту.

Процес становлення та розвитку вітчизняного аудиту неможливо уявити без гармонізації із світовим досвідом. Стратегія розвитку України на шляху до членства в ЄС передбачає гармонізацію законодавства країни із законодавством Європейського Союзу, у тому числі з бухгалтерського обліку і аудиту. Вирішуючи завдання гармонізації необхідно брати до уваги національне законодавство України та більш ніж 20-ти річний досвід аудиторської діяльності у нашій державі та враховувати, що сфери регулювання чинного законодавства України з аудиторської діяльності та директив ЄС суттєво відрізняються. Зокрема, положення директив стосуються обов'язкового аудиту річної звітності та якості аудиторських послуг.

Саме Директиви ЄС стали правовою основою регулювання обов'язкового аудиту та визначили елементи системи суспільного нагляду, ефективність якої може забезпечити такі вимоги:

– незалежність від представників професії;
– відповідальність за проведення перевірок з контролю якості;
– незалежний рівень фінансування, наявність кадрів тощо.

Результати обговорення Директив в Європі знайшли відображення в публікаціях спеціалістів різних країн, зокрема, глибинний аналіз положень проведено Європейською Федерацією бухгалтерів та аудиторів для малого та середнього бізнесу (EFAA), яка виокремила усі положення вибору, дала їх оцінку, а також визначила, що в Директиві пропонується близько ста опцій, і запропонувала критерії, які мають використовувати при прийнятті рішення щодо застосування положень вибору (опцій) (рис. 2).

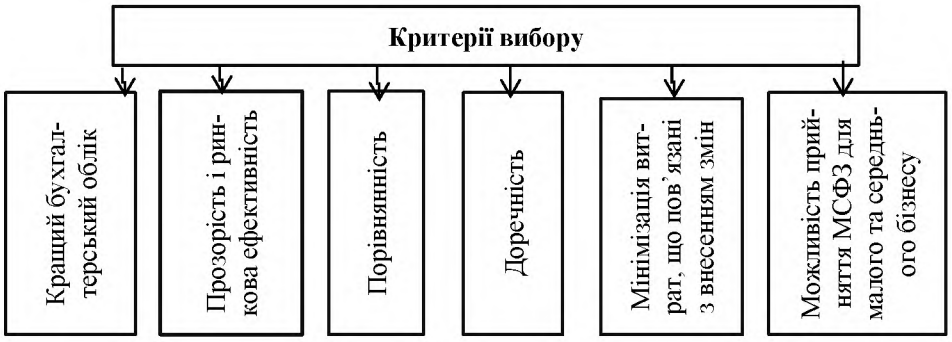

Рис. 2. **Критерії прийняття рішень**
Джерело: складено автором на основі [5, 7, 8]

Підставою для подальшого реформування законодавства стали вище названі причини, серед яких можна виділити такі найбільш суттєві:

– організація аудиторської діяльності в Україні не повною мірою відповідає викликам сучасності;

– необхідність гармонізації законодавства Україна на шляху до ЄС;

– економічні зміни на світовому рівні.

Як правильно підкреслює професор Пушкар М.С., що «…існування та розвиток аудиту та аудиторської діяльності безумовно пов'язані з системою обліку, яка виступає в якості об'єкта дослідження з точки зору ефективності підготовки і використання його інформаційних ресурсів у системі менеджменту, а не перевіркою правильності арифметичних дій і підрахунків бухгалтерів…» [9, С. 11]. Тому за системою обліку повинен змінюватися й аудит фінансової звітності у напрямі гармонізації з міжнародними нормами.

Все вище наведене підтверджує своєчасність прийняття Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» № 2258-19 від 21.12.2017 р., який вступив в дію з 01.10.2018 року, після внесення змін у Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Порівняння структури Закону «Про аудиторську діяльність» та Закону «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» показано на рис. 3.

Закон «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» визначає правові засади аудиту фінансової звітності, аудиторської діяльності в Україні, врегульовує відносини, що виникають при її здійсненні, та приводить норми національного законодавства у сфері аудиторської діяльності у відповідність до законодавства Європейського Союзу.

До основних здобутків нового Закону належать:

– чітке визначення особливостей обов'язкового аудиту, аудиту фінансової звітності; аудиторської діяльності;

– створення Органу суспільного нагляду, який включає Раду нагляду за аудиторською діяльністю та Інспекцію із забезпечення якості, який забезпечуватиме контроль за якістю аудиторських послуг підприємствам суспільного інтересу;

– підвищення вимог до аудиторів, що надаватимуть послуги підприємствам, що становлять суспільний інтерес;

– встановлення нового порядку атестації аудиторів для забезпечення гарантій високого рівня їх знань та кваліфікації;

– запровадження механізму страхування професійної відповідальності аудиторів;

– дещо скорочено повноваження Аудиторської палати України.

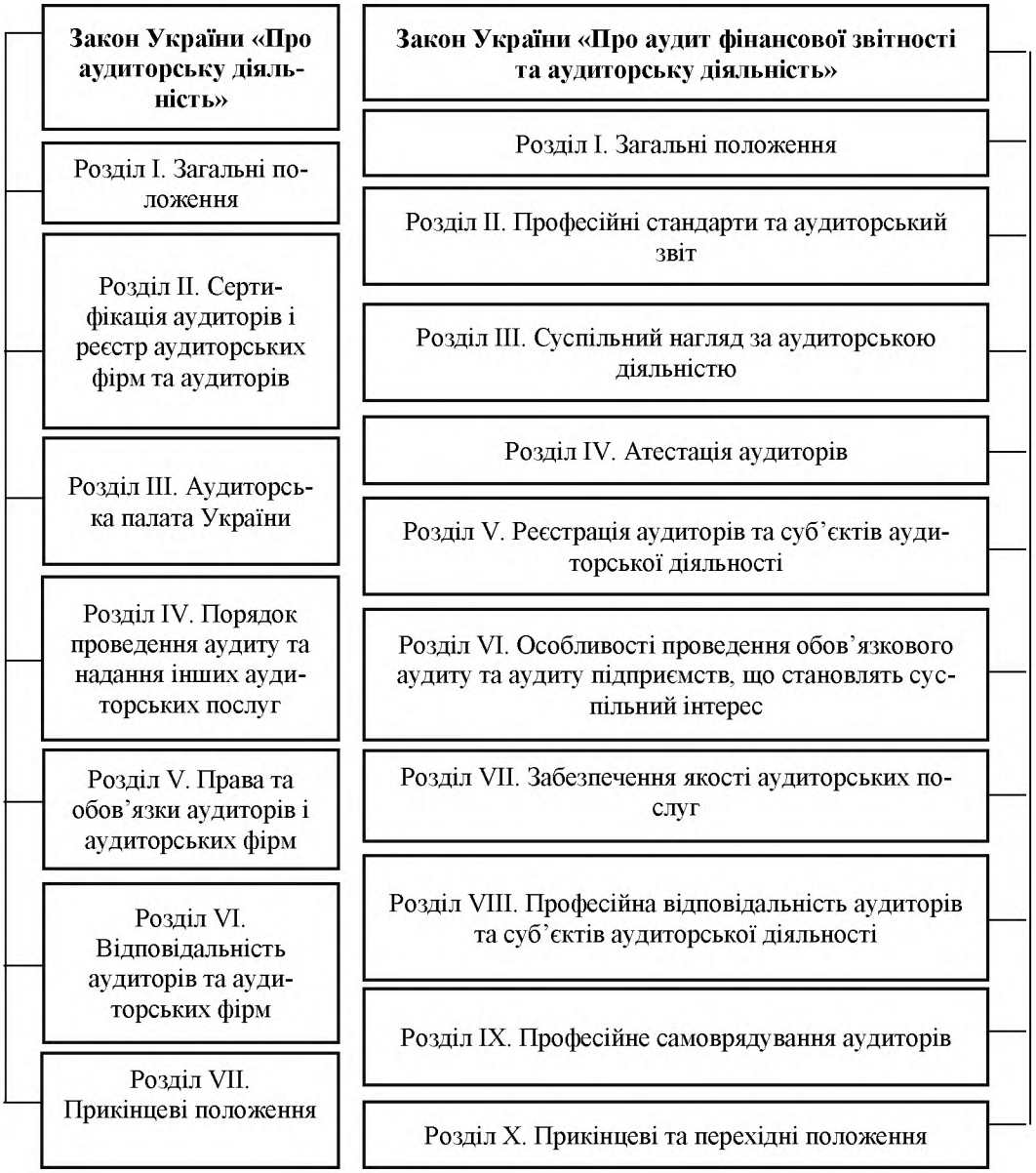

Рис. 3. **Порівняльна характеристика структури Закону «Про аудиторську діяльність» та Закону «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»**

Джерело: складено автором на основі [1, 2]

Проте, незважаючи на значні кроки у врегулюванні питань обліку та аудиту відповідно до європейських норм, багато питань врегулювання елементів фінансово-господарського контролю, зокрема внутрішнього аудиту, залишилися без уваги.

На сучасному етапі становлення аудиту, як незалежного виду фінансово-господарського контролю, актуальним стало питання контролю якості аудиту. Контроль якості аудиту став нагальним питанням, який розглянуто у таких документах: Рекомендації про гарантії якості для обов'язкового аудиту – мінімальні вимоги (схвалені Європейським Союзом у 2000 році); принципи нагляду за аудиторською діяльністю (видані IOSCO у 2002 році); Директива 2006/43/ЄС Європейського Парламенту та Ради про обов'язковий аудит річної звітності та консолідованої звітності (прийнята Європейським Союзом у 2006 році) [3, 8].

Саме вказані документи стали основними нормативами для країн, в яких нагляд за якістю аудиторських послуг здійснюють суспільні організації. До них також звертаються різні міжнародні організації, в основі діяльності яких лежить нагляд за діяльністю суб'єктів аудиту: Рада з нагляду за дотриманням суспільних інтересів (PIOB), Європейська група органів нагляду за аудиторами (EGAOB), Рада з нагляду за діяльністю публічних бухгалтерів (аудиторів) PCAOB.

Аналіз структури та змісту нового Закону свідчать про намір гармонізувати національне законодавство до нормативів Європейського Союзу. Терміни «підприємства, що становлять суспільний інтерес», «великі підприємства», «середні підприємства» викладено у новій редакції Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». До статті 2 Закону внесено категорії «мікропідприємства», «малі підприємства», «середні підприємства», «великі підприємства» та визначено критерії, за якими здійснюється вибір. Закон наголошує, що достатньо відповідати двом з трьох наданих критеріїв. У статті 1 розділу 1 новому Закону визначено, що термін «бездоганна репутація» вживається відповідно визначення, яке подано у Законі «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» [2]. Деякі зміни до національних нормативних актів згідно з вимогами Директив ЄС подано у табл. 1.

Найбільш актуальною проблемою сучасного стану аудиторської діяльності в Україні стала недовіра до аудиторських послуг, яка здебільшого викликана відсутністю державного та суспільного контролю. При цьому, як свідчить міжнародна

Таблиця 1. .**Основні зміни до законодавчо-нормативних актів України згідно з вимогами Директив ЄС**

Законодавчо-нормативні акти	Визначення	Критерії (пояснення)
1	2	3
Закон України «Про внесення змін до Закону України «про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень (2164 – VIII, 16.11.2017р.)	мікропідприємства	Балансова вартість активів – до 350 тисяч євро. Чистий дохід від реалізації продукції (робіт, послуг) – до 700 тисяч євро; середня кількість працівників – до 10 осіб

Закінчення таблиці 1

	малі підприємства	
	середні підприємства	
	великі підприємства	
	підприємства, що становлять суспільний інтерес	Підприємства - емітенти цінних паперів, цінні папери яких допущені до торгів на фондових біржах або щодо цінних паперів яких здійснено публічну пропозицію, банки, страховики, недержавні пенсійні фонди, інші фінансові установи (крім інших фінансових установ та недержавних пенсійних фондів, що належать до мікропідприємств та малих підприємств) та підприємства, які відповідно до цього Закону належать до великих підприємств
Закон «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню теро-ризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (1798 –VIII, 5.1.17 р.)	бездоганна ділова репутація	Сукупність підтвердженої інформації про фізичну особу, дає можливість зробити висновок про відповідальність її діяльності вимогам законодавства, а також про відсутність судимості, яка не знята або не погашена в установленому законом порядку
Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні (Постанова Правління Національного банку України № 92 від 10.08.2018 р)	-	Банк, що є управителем Фонду фінансування будівництва, зобов'язаний подавати до Національного банку аудиторський звіт аудиторської фірми, яка включена до розділу Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, що ведеться відповідно до Закону, у частині суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес…
Положення про порядок подання банком до Національного банку України аудиторського звіту за результатами щорічної перевірки фінансової звітності (Постанова Правління Національного банку України № 90 від 02.08.2018 р.)	-	Банк до укладення договору перевіряє наявність в аудиторської фірми права на здійснення аудиту фінансової звітності банків та її включення до розділу Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, що ведеться відповідно до Закону, в частині суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес…

Джерело: складено автором на основі [2]

практика, одним із дієвих способів покращення якості аудиторських послуг є підвищення відповідальності аудиторів та посилення контролю за аудиторською діяльністю. Новий Закон врегулював ці питання з урахуванням принципів нагляду та суспільного контролю якості аудиторських послуг.В ст. 347 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС містяться положення щодо гармонізації внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту в державних органах з міжнародними стандартами, Міжнародні стандарти аудиту розглядають внутрішній аудит як невід'ємну складову загальної системи контролю. Але в Україні цей вид фінансово-господарського контролю не має практичного застосування, законодавчо-нормативними актами не врегульовано порядок його здійснення та суб'єкти підприємницької діяльності недостатньо проінформовані про необхідність застосування внутрішнього аудиту.

У країнах з розвинутою економікою висока конкуренція у сфері діяльності акціонерних товариств, великих корпорацій, фінансових посередників зумовили появу внутрішнього аудиту, який забезпечує конкурентоспроможність, прибутковість, інвестиційну привабливість та високі вимоги до достовірності показників фінансової звітності та облікових даних.

Варто зазначити, що базовим принципом внутрішнього фінансового контролю в європейському розумінні є чітке розмежування внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту [9]. У країнах Європейського Союзу система державного внутрішнього фінансового контролю має певні відмінності, але вона характеризується єдиними стандартизованими підходами, зокрема забезпеченням внутрішнього аудиту у муніципальному та державному секторах.

В Україні потреба в аудиті назріла водночас зі здобуттям державної незалежності та переходом до ринкової економіки. Проте, за цей час поступово розвивався зовнішній аудит, а внутрішньому аудитові приділялося недостатньо уваги. Як стверджує проф. О.А. Петрик, «здійснення внутрішнього і зовнішнього аудиту на підприємствах є процесом взаємодоповнюючим, але, одночасно, вони спрямовані на різні цілі» [9]. Аналіз відмінностей та спільних рис зовнішнього та внутрішнього аудиту подано у табл. 2.

Країни з розвинутою економікою довели, що для проведення певної перевірки, необхідно створити спеціальну службу внутрішнього аудиту, працівники якої повинні досконало знати особливості діяльності суб'єкта, знати коло питань, які необхідно дослідити при перевірках, володіти технікою і методикою проведення таких перевірок, добре знати законодавчі і нормативні акти, визначити шляхи попередження та ліквідації недоліків та втрат, захистити законні інтереси власників.

Таблиця 2

Порівняльна характеристика зовнішнього та внутрішнього аудиту

Ознака	Зовнішній аудит	Внутрішній аудит
Мета	Підтвердження якості бухгалтерського обліку та достовірності фінансової звітності	Контроль здійснення фінансово-господарської діяльності, аналіз показників, перевірка звітності, розробка рекомендацій керівництву підприємства
Суб'єкти	Незалежний аудитор або аудиторська фірма, внесені в Реєстр суб'єктів аудиторської діяльності	Внутрішній аудитор або відділ внутрішнього аудиту

Закінчення таблиці 2

Предмет	Фінансова звітність	Визначається керівництвом підприємства та охоплює всі аспекти господарської діяльності
Методи і прийоми	Подібні методи і прийоми	
Користувачі	Власники, інвестори, кредитори, постачальники, покупці, акціонери, керівництво підприємства	Власники, керівництво підприємства, менеджери
Звітність	Звіт незалежного аудитора	Звіт внутрішнього аудитора, рекомендації та пропозиції

Джерело: складено автором на основі [5 ,6, 10]

Висновки та пропозиції. Таким чином, імплементація Директив ЄС в Україні не завершилася, внесені зміни докорінно не змінили законодавчо-нормативні акти з аудиту та зберігають основоположні принципи аудиторської діяльності. Внесені зміни здебільшого врегулювали питання організації і проведення обов'язкового аудиту та суспільного нагляду за аудиторською діяльністю. Але відкритим залишилося питання гармонізації внутрішнього аудиту відповідно до нормативів Європейського Союзу. На думку автора, нагальним питанням сьогодення стала необхідність прийняття єдиного закону про внутрішній аудит та стандартів, що прийняті у світі та є частиною Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Про аудиторську діяльність* [закон України від 25.09.1993 № 3125-XII] // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1993. – № 23. – С. 243.

2. *Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність* [закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII] // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018. – № 9. – С.50.

3. *Directive 2013/34/EU of the European Parliament and the Council* of 26 June 2013 on the annual fi nancial statements, consolidated fi nancial statements and related reports of certain types of undertakings, amending Directive 2006/43/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC [Electronic resource]. URL: www.oroc.pt/fotos/editor2/diretivacont.pdf.

4. *План імплементації Директиви 2013/34/ЄС Європейського Парламенту та Ради ЄС про річну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язану звітність певних типів підприємств* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///D:/%D0%97%D0%B0%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%B7%D0%BA%D0%B8/Dir%202013_34%20(1).pdf.

5. *Афанас'єва І. І.* Впровадження директив ЄС в Україні / І.І. Афанас'єва // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, 2017. – №3. – С. 9 – 12.

6. *Голов С. Ф.* Бухгалтерський облік і аудит в ЄС та виклики для України // Бухгалтерський облік та аудит, 2014. – № 10. – С. 3-14.

7. *Гура Н.* Імплементація Директиви 2013/34/ЄС в Україні з урахуванням міжнародного досвіду/ Гура Надія Олександрівна // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Економіка». – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет». – 2015. – № 10 (175) – С. 6 – 10.

8. *Кузіна Р. В.* Перспективи впровадження облікової директиви ЄС в Україні / Р. В. Кузіна // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2015. – Том 19. – № 2. – С. 214 – 219.

9. *Маренич Т. Г.* Транспортування вимог Директиви 2013/34/ЭС до національного законодавства України / Т.Г. Маренич // БІЗНЕСІНФОРМ, 2016. – № 6. – С.166 – 173.

10. *Проблеми і перспективи розвитку аудиту в Україні*: монографія / За заг. ред. д.е.н. проф. Пушкаря М. С. – Тернопіль: «Карт-бланш», 2012. – 220 с.

REFERENSES

1. *Pro audytorsku diialnist* [zakon Ukrainy vid 25.09.1993 № 3125-XII] Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR), 1993. – № 23. – S. 243.

2. *Pro audyt finansovoi zvitnosti ta audytorsku diialnist* [zakon Ukrainy vid 21.12.2017 r. № 2258-VIII] Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR), 2018. – № 9. – S. 50.

3. *Directive 2013/34/EU of the European Parliament and the Council* of 26 June 2013 on the annual fi nancial statements, consolidated fi nancial statements and related reports of certain types of undertakings, amending Directive 2006/43/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC [Electronic resource]. URL: http://www.oroc.pt/fotos/editor2/diretivacont.pdf.

4. *Plan implementatsii Dyrektyvy 2013/34/IeS Yevropeiskoho Parlamentu ta Rady YeS pro richnu finansovu zvitnist, konsolidovanu finansovu zvitnist ta poviazanu zvitnist pevnykh typiv pidpryiemstv* [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: file:///D:/%D0%97%D0%B0%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%B7%D0%BA%D0%B8/Dir%202013_34%20(1).pdf.

5. *Afanasieva I. I.* Vprovadzhennia dyrektyv YeS v Ukraini / I.I. Afanasieva // Visnyk Skhidnoukrainskoho natsionalnoho universytetu imeni Volodymyra Dalia, 2017. – №3. – S. 9 – 12.

6. *Holov S. F.* Bukhhalterskyi oblik i audyt v YeS ta vyklyky dlia Ukrainy / Bukhhalterskyi oblik ta audyt, 2014. – № 10. – S. 3–14.

7. *Hura N.* Implementatsiia Dyrektyvy 2013/34/IeS v Ukraini z urakhuvanniam mizhnarodnoho dosvidu/ Hura Nadiia Oleksandrivna // Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka.Seriia «Ekonomika». – K.: Vydavnycho-polihrafichnyi tsentr «Kyivskyi universytet». – 2015. – № 10 (175) – S. 6 – 10.

8. *Kuzina R. V.* Perspektyvy vprovadzhennia oblikovoi dyrektyvy YeS v Ukraini / R. V. Kuzina // Ekonomichnyi analiz: zb. Nauk. prats / Ternopilskyi natsionalnyi ekonomichnyi universytet. – Ternopil: Vydavnycho-polihrafichnyi tsentr Ternopilskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu «Ekonomichna dumka», 2015. – Tom 19. – № 2. – S. 214 – 219.

9. *Marenych T. H.* Transportuvannia vymoh Dyrektyvy 2013/34/ЭS do natsionalnoho zakonodavstva Ukrainy / T.H. Marenych / BIZNESINFORM, 2016. - № 6. - S.166-173.

10. *Problemy i perspektyvy rozvytku audytu v Ukraini*: monohrafiia / Za zah. red. d.e.n. prof. Pushkaria M. S. – Ternopil: «Kart-blansh», 2012. – 220 s.

Инна Афанасьева, к.э.н.,
(доцент каф. «Учет и налогообложение»,
Государственный университет инфраструктуры и технологий)

ГАРМОНИЗАЦИЯ НАЦИОНАЛЬНОГО АУДИТА В КОНТЕКСТЕ ЕВРОИНТЕГРАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ

Автором статьи обоснована необходимость и своевременность критического анализа современных законодательно-нормативных актов в контексте евроинтеграционных процессов. В статье детально представлены историческое,экономические и юридические предпосылки возникновения аудита в Украине, рассмотрены исторические аспекты развития аудита в Украине. Членство Украины в ЕС предусматривает приведение национального законодательства по бухгалтерскому учету и аудиту в соответствие с требованиями положений нормативных документов Европейского Союза. За последние два года внесены значительные изменения в основные законодательные акты по бухгалтерскому учету, финансовой отчетности и аудиторской деятельности. В работе проанализирована взаимосвязь нормативных документов относитель-

но определения субъектов хозяйствования, предприятий общественного интереса, организации общественного надзора за аудиторской деятельностью; выделены требования положений европейских законодательных актов, которые подлежат гармонизации в будущем. Авторомподчеркнуто несовершенство действующего законодательства по вопросам регламентации внутреннего аудита, что ограничивает его организацию и внедрение и значительно снижает значимость такого элемента внутреннего контроля. Внедрение Директив ЕС в Украине должно осуществляться постепенно и учитывать реалии национальной экономики и национальных систем учета и аудита.

***Ключевые слова**: аудит, аудиторская деятельность, аудит финансовой отчетности, общественный надзор за аудиторской деятельностью, директивы ЕС, международный стандарты*

Inna Afanasieva, Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor (Associate Professor at the department of accounting and taxation, State University of Infrastructure and Technology)

NATIONAL AUDIT HARMONIZATION IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION PROCESSES

Author of the article justifies necessity and timeliness of critical analysis of modern legislation-regulatory acts in the context of European integration processes. There are performed historical, economical and legal premises of audit incurrence in Ukraine particularly in the article, analyzed historical aspects of audit development in Ukraine. Ukrainian membership in EU includes correction of national accounting and audit legislation to the claims of regulatory EU documents. During last two years it were included essential changes to the main accounting legislation acts, fianacial statement and auditing process. It is analyzed correlation of regulatory acts in the case of categories of business entity determination, entities of public interest, organizations of audit oversight; separated claims of EU legislation, that will be harmonized in the future. Authordetermines imperfection of current legislation about internal audit regulatory, that limits its organization and implementation, as well as decreases value of internal control element. Implementation of EU Derectives should be acting gradually and counts realias of national economics and systems of accounting and audit.

***Keywords**: audit, auditing process, financial statement audit, audit quality, audit oversight, EU Directives, international standards.*